

Тернопільська обласна рада
Департамент освіти і науки Тернопільської обласної
військової адміністрації
Кременецька обласна гуманітарно-педагогічна академія
ім. Тараса Шевченка

ПРОГРАМА
ФАХОВОГО ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ
для вступу на навчання за освітньо-професійною програмою
Середня освіта (Мистецтво, Музичне мистецтво)
Рівень вищої освіти перший (бакалаврський)
Спеціальність А4.13 Середня освіта (Музичне мистецтво)
на основі освітнього ступеня бакалавра, магістра (освітньо-
кваліфікаційного рівня спеціаліста)

Кременець – 2025 р.

Програма фахового вступного випробування для вступників на перший (бакалаврський) рівень вищої освіти за освітньо-професійною програмою Середня освіта (Мистецтво, Музичне мистецтво) / укладачі І. Ратинська, Л. Ільчук. Кременець: КОГПА ім. Тараса Шевченка, 2025. 14 с.

Розробники:

Ратинська І. В. – завідувач кафедри мистецьких дисциплін та методик їх навчання, кандидат педагогічних наук, доцент.

Ільчук Л. П. – доцент кафедри мистецьких дисциплін та методик їх навчання, кандидат педагогічних наук, доцент.

СХВАЛЕНО

на засіданні кафедри мистецьких дисциплін та методик їх навчання
Протокол № 18 від 22 квітня 2025 р.

Завідувач кафедри Інна РАТИНСЬКА

ЗМІСТ

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА.....	4
1. ВИМОГИ ДО МУЗИЧНИХ ЗДІБНОСТЕЙ І ПІДГОТОВЛЕНOSTІ АБІТУРІЄНТІВ.....	4
2. ЗМІСТ ПРОГРАМИ ПІДГОТОВКИ ДО ВСТУПНОГО ФАХОВОГО ІСПИТУ.....	5
3. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ ВСТУПНИКІВ.....	8
3.1. Критерії оцінювання рівня теоретичної підготовленості абітурієнтів.....	8
3.2. Шкала та критерії оцінювання музично-інструментальної та вокальної підготовки.....	8
4. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ	12

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

В умовах реформування національної системи освіти серед пріоритетних завдань вищої школи чільне місце посідає фундаментальна професійна підготовка висококваліфікованих, соціально-мобільних, з креативним, творчим мисленням фахівців, які володіють концептуальними теоретико-методичними знаннями та практичними навичками, що необхідні для вирішення складних освітніх завдань і проблем під час музично-педагогічної діяльності у закладах загальної середньої та позашкільної освіти. Вирішення таких завдань можливе лише за умов кваліфікованого й об'єктивного відбору абітурієнтів під час вступних випробувань на навчання за освітньо-професійною програмою Середня освіта (Мистецтво. Музичне мистецтво) підготовки здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти.

Програма вступного фахового іспиту розроблена згідно з державними нормативними документами та Правилами прийому до Кременецької обласної гуманітарно-педагогічної академії ім. Тараса Шевченка. Вона включає зміст вимог і завдань із елементарної теорії музики, вимоги до виконання інструментальних та/або вокальних творів, а також критерії оцінювання знань, список рекомендованої літератури.

1. ВИМОГИ ДО МУЗИЧНИХ ЗДІБНОСТЕЙ І ПІДГОТОВЛЕНOSTІ АБІТУРІЄНТІВ

Мета фахового іспиту для вступу на навчання за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти за спеціальністю А4.13 Середня освіта (Музичне мистецтво) полягає у перевірці рівня музичної підготовленості абітурієнтів, яка визначається ґрунтовністю і системністю музично-педагогічних знань; виявленні теоретичної обізнаності у музиці, рівня виконавсько-інструментальних та/або вокальних умінь, що визначає здатність вступників до продовження навчання для здобуття першого (бакалаврського) рівня вищої освіти.

Абітурієнт, який вступає до академії на навчання за скороченим терміном повинен продемонструвати різнобічні знання в галузі елементарної теорії музики, а також інструментальну та/або вокальну майстерність.

Оцінка на вступному екзамені є комплексною й усебічно відображає готовність вступника до майбутньої музично-педагогічної діяльності.

Організація фахового вступного випробовування здійснюється відповідно до Положення про приймальну комісію Кременецької обласної гуманітарно-педагогічної академії ім. Тараса Шевченка https://kogpa.edu.ua/images/main_dir/vstup_2020/academy_2024/pol_pryjm_com.pdf та Правил прийому до Кременецької обласної гуманітарно-педагогічної академії ім. Тараса Шевченка у 2025 році https://kogpa.edu.ua/images/main_dir/vstup_2020/academy_2025/Pravyla_Pryiomu_2025.pdf.

Результати фахового вступного випробування використовуватимуться під час формування рейтингового списку та конкурсного відбору вступників у межах ліцензованого обсягу на бакалаврську програму Середня освіта (Мистецтво. Музичне мистецтво).

Вступний фаховий іспит проводиться відповідно до розкладу, складеного та затвердженого приймальною комісією КОГПА ім. Тараса Шевченка.

Форма фахового випробування

Фахове вступне випробування має комплексний характер.

Вступники беруть участь у фаховому випробуванні, що включає теоретичний і практичний етапи.

I етап – перевірка знань з елементарної теорії музики;

II етап – виконання двох інструментальних та/або двох вокальних творів;

2. ЗМІСТ ПРОГРАМИ ПІДГОТОВКИ ДО ВСТУПНОГО ФАХОВОГО ІСПИТУ

1. Теоретичний колоквіум.

2. Інструментальне виконання твору на музичному інструменті (фортепіано, баян, акордеон, скрипка, бандура, гітара, духові інструменти – на вибір) ТА/ АБО Вокальне виконання твору а capella (без супроводу) або із супроводом (фонограма мінус).

Питання, що виносяться на теоретичний колоквіум

1. Що таке музичний звук? Які його основні властивості?
2. Чим музичний звук відрізняється від шумового?
3. Що таке нотний стан? Для чого використовуються ключі в нотному записі?
4. Які бувають музичні ключі та які звуки вони позначають?
5. Назвіть ноти та покажіть їх розташування на нотному стані.
6. Що таке тривалості нот і пауз? Як вони позначаються у нотному записі?
7. Що таке такт і тактовий розмір? Як їх визначити?
8. Що таке метр і ритм у музиці? Яка між ними різниця?
9. Що таке синкопа та пунктирний ритм?
10. Що таке тон, півтон і цілий тон?
11. Що таке звукоряди та які бувають гами?
12. Назвіть ступені гами та їхні функціональні назви.
13. У чому різниця між мажором і мінором? Які бувають різновиди мінору?
14. Що таке паралельні та одноіменні тональності?
15. Як побудувати мажорну і мінорну гаму? Як визначити її за ключовими знаками?
16. Що таке інтервал? Як його визначити за якістю та числом?
17. Які бувають інтервали за якістю? Як вони перетворюються при оберненні?
18. Що таке акорди? Як побудувати мажорний, мінорний, зменшений і збільшений тризвук?
19. Які основні гармонічні функції ви знаєте? Що таке тоніка, субдомінанта, домінанта?
20. Які бувають прості музичні форми? Що таке період?
21. Що таке двочастинна та тричастинна музична форма?
22. Які ви знаєте складніші музичні форми (варіації, рондо тощо)?
23. Що таке темп у музиці? Назвіть основні темпові позначення.
24. Які динамічні позначення застосовуються в нотах? Що означають *crescendo* і *diminuendo*?
25. Що таке штрихи у виконавстві? Поясніть значення *legato*, *staccato*, *marcato*.

Вимоги до виконання інструментальних творів

Високий рівень володіння музичним інструментом є однією з ключових професійних компетентностей учителя музичного мистецтва. Тому під час фахового випробування оцінюється ступінь музично-інструментальної підготовки вступника.

Абітурієнт може виконувати музичну програму на будь-якому інструменті (фортепіано, скрипка, баян, акордеон, гітара, бандура, труба тощо). Програма має відповідати рівню музичної підготовки вступника й включати твори різних жанрів і стилів.

Під час випробування вступник виконує два інструментальні твори контрастного характеру, без обмежень щодо жанру.

При оцінюванні враховуються складність виконуваної програми та її відповідність рівню освіти абітурієнта. Комісія звертає увагу на якість інтерпретації творів, дотримання стильових і жанрових особливостей, техніку звуковидобування, використання тембрових можливостей інструмента, виразність музичних фраз, доречність виконавських рухів та загальний артистизм.

Вимоги до виконання вокальних творів

Абітурієнт має підготувати та виконати два вокальні твори різного характеру, що відповідають його віковим та технічним можливостям. Рекомендується включати твори:

- академічного, народного або естрадного репертуару (відповідно до спрямування спеціальності);
- різних стилів, жанрів або епох;
- українською та іноземною мовами (за можливості);
- щонайменше один твір має виконуватись українською мовою.

Вокальні твори виконуються на пам'ять. Дозволяється використання фонограми (-1) або акомпанементу концертмейстера. У разі використання фонограми, вона має бути якісною, без вокальної доріжки.

Абітурієнт має продемонструвати чистоту інтонування, володіння вокальною технікою (дихання, атака звуку, регістри), дикцію, артикуляцію та виразність, сценічну культуру й артистизм.

3. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ ВСТУПНИКІВ

3.1. Критерії оцінювання рівня теоретичної підготовленості абітурієнтів

Кількість балів	Критерії
180–200 балів	Абітурієнт вільно орієнтується в усіх темах елементарної теорії музики. Дає повні, точні, логічно послідовні відповіді. Демонструє глибоке розуміння теоретичних понять, вміння застосовувати їх на практиці (аналіз, побудова інтервалів, акордів, визначення тональностей тощо). Використовує музичну термінологію грамотно та впевнено. Не допускає помилок або допускає незначні неточності, що не впливають на загальний зміст відповіді.
150–179 балів	Абітурієнт орієнтується в основних темах, володіє необхідними знаннями. Відповіді в основному правильні, хоча можуть містити окремі неточності. Є певні труднощі з формулюванням або прикладами, але вони незначні. Музична термінологія використовується переважно коректно. Завдання з побудови інтервалів, акордів, аналізу виконані на належному рівні.
120–149 балів	Абітурієнт має загальне уявлення про елементарну теорію музики. Дає частково правильні відповіді, допускає неточності або помилки. Проявляє обмежені вміння у практичному застосуванні знань. Спостерігається недостатня впевненість у володінні музично-теоретичним матеріалом. Музична термінологія використовується з помилками або обмежено.
до 119 балів	Абітурієнт не орієнтується у теоретичних основах музики. Відповіді неповні, з великою кількістю суттєвих помилок. Завдання виконані неправильно або не виконані взагалі. Спостерігається невміння застосовувати базові теоретичні знання на практиці. Музична термінологія або не вживається, або використовується неправильно.

3.2. Шкала та критерії оцінювання музично-інструментальної підготовки

Оцінювання виконавської майстерності абітурієнта з основного музичного інструменту здійснюється за такими критеріями:

а) Ступінь засвоєння музичного тексту на пам'ять – оцінюється глибина вивчення твору, точність відтворення нотного матеріалу, ритмічна злагодженість, відсутність пауз, зупинок чи помилок під час виконання.

б) Рівень технічної підготовки – враховується швидкість і чіткість пальцевої техніки, володіння різноманітними технічними прийомами, координація та незалежність рухів рук, свобода м'язів під час гри.

в) Музична виразність – оцінюється логічна побудова інтонацій, формування фраз, чіткість артикуляції, використання динаміки, темпова організація та агогічні засоби виразності.

г) Чутливість до тембрового забарвлення звуку – аналізується вміння працювати з тембровою палітрою, відповідність обраних засобів звуковидобування характеру твору, володіння туше, розуміння фактурних шарів музики.

д) Володіння педалізацією (для піаністів) – розглядається технічна й художня якість педального ведення, його відповідність до образного змісту твору та стильової специфіки.

е) Сильова та жанрова відповідність виконання – оцінюється, наскільки інтерпретація твору відповідає його жанровим і стильовим особливостям.

ж) Художня реалізація драматургії музичного матеріалу – аналізується логічність формоутворення, виразність кульмінацій, цілісність та природність розвитку музичного змісту.

з) Артистизм і творча індивідуальність виконавця – враховується емоційна виразність, сценічна свобода, особистісний підхід до інтерпретації твору.

Критерії оцінювання виконавських умінь і навичок вступників із гри на музичному інструменті та/або вокального виконання

Кількість балів	Критерії
180-200 балів	Абітурієнт отримує за професійно виконану програму з основного музичного інструменту, яка вирізняється текстовою точністю, стильовою достовірністю, технічною завершеністю, художньою переконливістю, емоційністю та стабільністю виконання. Абітурієнт демонструє розуміння умов, необхідних для створення грамотно інтерпретованого музичного образу (врахування стилю, фактури, динаміки, регістру, темпу, характеру звуковидобування, використання педалі). У виконанні дотримано основних компонентів виразності: інтонаційної, ритмічної, тембрової точності, логічного фразування. Продемонстровано глибоке володіння артикуляційною технікою, динамікою, педалізацією, витонченим нюансуванням, відчуттям педалі, розмаїттям штрихів. Інтерпретація твору стилістично узгоджена з епохою його створення, втілює авторський задум у всій багатогранності, досягаючи цілісності музичної форми. Засоби музичної виразності застосовані для глибокого розкриття художньо-естетичного образу. У разі виконання вокального твору вступник отримує найвищу оцінку за: • високий художній рівень інтерпретації; • яскраво виражений артистизм; • сформовану вокальну культуру; • технічно вправне володіння голосом; • правильну дикцію, чисту інтонацію, темброву привабливість; • відсутність мовленнєвих вад; • ритмічну точність та музичну виразність.
140–179 балів	Абітурієнт отримує за демонстрацію художньо переконливого, емоційного, артистичного виконання творів з основного музичного інструменту, що вирізняються відповідною художньою та технічною складністю, попри наявність окремих технічних похибок. Хоча інтерпретація творів є загалом виразною, абітурієнт лише

	частково усвідомлює ключові аспекти художнього втілення (зокрема: стиль, фактуру, динаміку, регістр, темп, характер звуковидобування, педалізацію). Не завжди дотримано функціональну чіткість інтонації, ритміки, тембру та логіку фразування. Абітурієнт демонструє зацікавленість у деталях музичної виразності – нюансах, штрихах, педалізації, а також враховує стильову приналежність твору до певної епохи та прагне розкрити композиторський задум, намагаючись досягти формальної цілісності виконання. У разі виконання вокального твору така оцінка виставляється, якщо: • у співі відсутні мовленнєві вади; • дикція чітка, інтонація загалом точна, ритміка виражена; • звучання голосу має привабливий тембр; • виявлено достатній рівень вокальної культури та артистизму. Водночас вступник може мати певні недоліки у володінні голосом, неточності в інтонації або в застосуванні засобів музичної виразності.
100–139 балів	Абітурієнт отримує за виконання програми з основного музичного інструменту, що має належну художню та технічну складність, але подається лише частково емоційно й артистично, з наявними текстовими помилками, стилістичними невідповідностями та технічними неточностями. Не забезпечено належного дотримання інтонаційної, ритмічної й тембрової функцій артикуляції, недостатньо опрацьоване фразування музичної думки. Виявляється поверхнєве ставлення до роботи з динамікою, педалізацією, штрихами. Не враховано стильову належність твору до епохи його створення, що знижує загальну якість інтерпретації. У разі виконання вокального твору така оцінка виставляється, якщо: • голос має певну темброву привабливість, але спостерігається нечиста інтонація та нестабільність ритму; • відсутнє впевнене володіння співацьким голосом; • дикція є невиразною або нечіткою, що знижує якість вокального вираження.
0–99 балів	Абітурієнт отримує у разі виконання програми, що не відповідає встановленим програмним вимогам, містить значні текстові помилки, а також свідчить про відсутність усвідомлення принципів художньої інтерпретації музичного твору.

	Абітурієнт не дотримується основних функціональних аспектів музичного викладу: інтонаційної, ритмічної, тембрової точності, артикуляційного фразування, не демонструє навичок роботи з динамікою, педалізацією, артикуляцією. При виконанні вокального твору така оцінка виставляється за: • відсутність володіння співацьким голосом; • нечисту інтонацію, нестійкий ритм; • відсутність артистичності, тембрової привабливості; • наявність мовленнєвих вад та нечіткої дикції.
--	--

4. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Адамович М. Концертні твори для баяна, акордеона / Упоряд. М. Адамович. Вип. 1. Збараж, «Рушник». 2011. 25 с.
2. Адамович М. Концертні твори для баяна, акордеона / Упоряд. М. Адамович // Вип. 2 / «Рушник». Збараж, 2011. 30 с.
3. Амосова Н.В. Казак І.І. Музична грамота : навчально-методичний посібник із сольфеджіо та теорії музики для учнів 1-7 класів дитячих музичних шкіл. Рівне, 2007. 96 с.
4. Баштан С. Твори для бандури. Ноти. Київ : Музична Україна, 2005. 84 с.
5. Верета Г. Пісні для дітей в супроводі бандури. Ноти. Київ : Музична Україна, 2008. 72 с.
6. Ганзіна Т. І. Правила з елементарної теорії музики : посібник для учнів
7. Давидов М. Основи формування виконавської майстерності баяністів.[текст]. Київ, 1983. 78 с. 6. Естрадні твори для баяна та акордеона / Упоряд. В. Й. Рокош, О. Я. Колюх. Вид-тво «Терен». Луцьк, 2012. 90 с. ДМШ та ДШМ. Київ, 2006. 76 с.
8. Ільницька О. Українські народні в обробці Олени Ільницької. Музична школа. Випуск №134. Київ, 2019. 56с.
9. Кашкадамова, Н. Б. Мистецтво виконання музики на клавішно-струнних інструментах (клавикорд, клавесин, фортеп'яно) XIV-XVIII ст.: навч. посібник. Київ: Освіта України, 2009. 415 с.
10. Крищук В. Кобзарська вишиванка. Ноти. Рівне, 2010. 43 с.
11. Крищук В. Україночка. Ноти. Рівне, 2009. 45 с.
12. Нові твори для гітари \ упорядник Г. Г. Федоров. Тернопіль, 2010.
13. Ольшевський В. Скрипка для різних класів. Музична школа. Випуск №144. 2020. 56с.
14. Пастушенко А.С., Гушин Є.М. Вітрила надії. Українські ліричні пісні Рівне, 2008. 215 с.
15. Пастушенко А.С., Пономаренко М.І. Народна пісенна творчість в Україні. Рівне: ППДМ, 2012. 304 с.
16. Перенчук Т.Й. Калина в житті. Репертуарно-методичний посібник / Ред. Б. Й. Столярчук. Рівне : видавець О.Зень, 2013. 112 с.
17. Пісні добра й краси: Навчально-методичний посібник / Упорядники Н. Є. Бондаренко, Л. Я. Люлюк, Л. В. Яловська. Тернопіль: Астон, 2014. 112 с.
18. Пісні добра й краси: Навчально-методичний посібник / Упорядники: Н. Є. Бондаренко, Л. Я. Люлюк, Л. В. Яловська. Тернопіль : Астон, 2014. 104 с.

19. Побережна Г. І. Загальна теорія музики [Текст] : підручник для студентів муз.-пед. спец. ВПНЗ. Київ : Вища школа, 2012. 303 с.
20. Смаглій Г. А. Основи теорії музики : підручник для навчальних закладів освіти, культури і мистецтва : 4-е вид., перероб. і доп. Харків : Факт, 2009. 383 с.
21. Твори українських композиторів для фортепіано : реп. зб. для студ. муз. від. пед. коледжів / упоряд. Л. І. Столярчук, Л. М. Толочко, І. В. Мазурок. Вип. 2. Луцьк : Вежа-Друк, 2014. 212 с.
22. Турко Н.Є. Пісні сучасних українських композиторів у перекладі для бандури. Рівне: Червінко А.В., 2013. 140 с.
23. Українські народні пісні / упорядник Дубовий О. В. Кременець: ВЦ КОГПА, 2014, 56 с.
24. Фортепіанна музика для дітей і юнацтва / Павло Захаров. В. 3. Одеса : Астропринт, 2019. 88 с.
25. Ходикіна Є. О., Чуйко В. В. Робочий зошит з навчальної дисципліни «Теорія музики». Київ : Державний науково-методичний центр змісту культурно-мистецької освіти, 2024. 31 с.
26. Чиж Г. М. Сольфеджіо. Тестові завдання для учнів випускних класів фортепіанного та струнно-смичкового відділів початкових спеціалізованих мистецьких навчальних закладів (шкіл естетичного виховання). Київ : «Фірма “ІНКОС”», 2006. 40 с.
27. Швидків М.Л. Навчальний репертуар для баритона в курсі постановки голосу. Кременець: ВЦ КОГПІ ім. Тараса Шевченка, 2012. 178 с.
28. Шевченко Ю. Шість струн. Вінниця : Нова книга, 2016. 24 с.
29. Шимко С. Є., Галішевська Н. А. Розвиток співацького голосу студентів музичних спеціальностей засобами фонопедичного методу. Методичний посібник / С. Є. Шимко. Кременець, 2011. 168 с.
30. Шип С.М. Музична форма: від звуку до стилю. Київ : Заповіт, 1998, 368 с.